

วัดตานีนรสโมสร จังหวัดปัตตานี

ที่ตั้งและสถานภาพ

วัดตานีนรสโมสร ตั้งอยู่เลขที่ ๒๙๙ ถนนปัตตานีภิรมย์ ตำบลอาเนาะรู อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย ปัจจุบันเป็นพระอารามหลวงชั้นตรี ชนิดสามัญ

เนื้อที่

เนื้อที่ตั้งวัดมีทั้งสิ้น ๗ ไร่ ๑ งาน ๓๘ ตารางวา

ที่ธรณีสงฆ์ ๑ แปลง มีเนื้อที่ ๑ ไร่ ๔๓ ตารางวา

ประวัติความเป็นมา

วัดตานีนรสโมสร สร้างเมื่อประมาณปี พ.ศ. ๒๓๙๕ แต่เดิมย้ายมาจากบริเวณเมืองเก่าที่บ้านบานา ตำบลกรือเซะ อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี สืบวันกรมการเมืองปัตตานี สร้างขึ้นเป็นที่ถือน้ำพระพิพัฒน์สัตยาประจำมณฑลปัตตานี เดิมชื่อว่าวัดบางน้ำจืด แต่ประชาชนทั่วไปเรียกว่าวัดกลาง ในระยะแรกของการเริ่มสร้างวัดไม่ได้มีถาวรวัตถุที่มั่นคง

อีกทั้งพระสงฆ์จำพรรษาก็ไม่มีหลักฐานระบุแน่นอน จนถึงปี พ.ศ. ๒๔๓๐ ทางคณะสงฆ์ได้มอบหมายให้พระครูธรรมโมลี วัดมณีมาวาส จังหวัดสงขลา และคณะเดินทางมาจัดการปกครอง ซึ่งขณะนั้นเจ้าอธิการสุขเป็นเจ้าอาวาส (ต่อมาพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวพระราชทานสมณศักดิ์เป็นพระครูพิพัฒนสมณกิจ) และในปี พ.ศ. ๒๔๓๗ หลวงรัตนมนตรี ได้จัดสร้างพระอุโบสถเป็นศิลปะแบบจีน (

พระบรมฉายาลักษณ์ในพระอุโบสถ

เมื่อวันที่ ๑๐ กันยายน พ.ศ. ๒๔๓๑ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จประพาสเมืองปัตตานีเวลา ๑๐ โมงเช้า ทรงทอดพระเนตรเห็นศาลาการเปรียญหลังคามุงจากมีสภาพทรุดโทรม จึงทรงพระราชทานทรัพย์เพื่อสร้างศาลาการเปรียญขึ้นใหม่ ดังปรากฏในจดหมายเหตุ รัชกาลที่ ๕

"เสด็จพระราชดำเนินไปที่ห้องพระยาตานี และเสด็จกลับทางเดิม ทรงเรือพระที่นั่ง ล่องมาประทับขึ้นที่วัดตานี เสด็จทอดพระเนตรในโบสถ์ซึ่งเพิ่งทำใหม่เป็นอย่างจีน พระพุทธรูปก็ทำใหม่เพิ่งจะเสร็จ มีพระอยู่ ๑๔ รูป ทรงทราบว่าการถือน้ำประจำปี เจ้าเมืองกรมการประชุมถือน้ำที่วัดนี้ทุกคราว จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานเงินให้ทำเป็นศาลาการเปรียญเป็นที่สำหรับเด็กเรียนหนังสือด้วย และให้เป็นที่สำหรับเจ้าเมืองกรมการมาประชุมถือน้ำ แทนศาลาหลังคาจากของเก่า" (ประยูรเดช คณานุรักษ์. 2538 : 42) ส่วนพระราชทรัพย์ที่ทรงพระราชทานเป็นจำนวน ๕ ซึ่งตามหลักฐานที่ระบุในจดหมายเหตุรายวันของสมเด็จพระบรมราชปิตุลาธิบดี เจ้าฟ้ามหาวชิรุณหิศ ตอนหนึ่งว่า "แล้วเสด็จมาทรงเรือพระที่นั่งมาประทับที่วัดของจีนจุหลาย กัปตันจีนสร้าง มีพระสงฆ์อยู่ ๑๔ รูป โบสถ์ทำอย่างจีน พระเจ้าบ้านแขกไม่ได้ รับสั่งให้นิมนต์มาถวายเงิน สมเด็จพระแม่ก็ถวายด้วย แล้วประทานเงินกัปตันจีนไว้ห้าชั่งให้ทำศาลาการเปรียญ เป็นที่สำหรับเด็กเรียนหนังสือ ให้เป็นที่สำหรับเจ้าเมืองกรมการประชุมถือน้ำด้วย" (ประยูรเดช คณานุรักษ์. 2538 : 47)

ต่อมาเมื่อคราวเสด็จเมืองหนองจิก วันที่ ๓๐ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๓๒ ขณะที่ประทับอยู่ในเรือพระที่นั่งหน้าเมืองหนองจิกนั้น ทรงทราบว่าศาลาการเปรียญที่โปรดเกล้าฯ ให้สร้างขึ้นที่วัดบางน้ำจืด เมื่อคราวเสด็จตั้งกานูเกือบจะเสร็จแล้ว จึงอัญเชิญพระราชหัตถเลขาฉบับที่ ๓ ซึ่งกล่าวถึงเหตุการณ์ดังนี้ "พระยาตานีมาคอยอยู่ ๔ วันแล้วเพิ่งกลับไป พระยาหนองจิกให้ไปบอก ก็ขึ้นมาพร้อมกับพระศรีบุรีรัฐ พระพิพิธภักดี หลวงจีน คณานุรักษ์ ทราบว่าศาลาการเปรียญที่วัดเมืองตานี ซึ่งฉันสร้างไว้ก่อนเกือบจะเสร็จแล้ว จึงคิดว่าเป็นโอกาสดีพอที่จะฉลองได้ จึงปล่อยให้พวกเมืองตานีกลับไปจัดการรับที่เมืองตานี (ประยูรเดช สิทธิพันธ์. 2524 : 381)

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงฉายร่วมกับข้าราชการเมืองปัตตานี
 ในพระราชพิธีฉลองสมโภชศาลาการเปรียญวัดตานีนรสโมสร
 เมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๔๓๒

วันที่ ๑ สิงหาคม ๒๔๓๒ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จวัดบาง
 น้ำจืดโดยเรือพระที่นั่งบูรทศในการพระราชพิธีฉลองศาลาการเปรียญ ทรงมีพระราชหัตถ
 เลขา ในการพระราชพิธีกล่าวถึงเหตุการณ์ในงานฉลองศาลาการเปรียญและได้พระราช
 ทานนามวัดว่าตานีนรสโมสร ดังจะขออัญเชิญพระราชหัตถเลขาฉบับที่ ๓ เรื่องประพาส
 แหลมมลาญ ร.ศ. ๑๐๘ ดังนี้

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงฉายหน้าพลับพลา
วัดตานีนรสโมสร ในโอกาสพระราชทานขนม ผลไม้ และของกินต่าง ๆ
เมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๔๓๒

วันที่ ๑ สิงหาคม เวลาเช้าโมงเศษทอดที่หน้าเมืองตานี พระยาตานี พระยาพิทักษ์
ธรรมสุนทร พระศรีบุรีรัฐพินิจ พระพิพิธภักดีลงมาหา รับเป็นไปรเวตในเรืออุบลบุรีทิศ
เปลี่ยนตราพระยาตานีเป็น จ.ม. พระยาพิทักษ์เป็น ม.ม. พระศรีให้ ภ.ม. พระพิพิธให้ ท.ช.
เห็นว่ามาจอดอยู่ในกลางทะเลแดดร้อนนักสั่งให้เขาขึ้นไปคอยรับเสด็จที่วัดก่อน เวลา ๔ โมง
เช้าแต่งตัวเต็มยศ เพราะจะมีงานเป็นการฉลองวัด ขึ้นไปชั่วโมงหนึ่งถึงฉนวนนำวัดตานีบาง
น้ำจืด ขึ้นไปเสด็จพระบดินทร์การเปรียญที่สร้างขึ้นใหม่ พระสงฆ์ฉัน ๗ รูป หลวงจีนคนานุรักษ์
จัดสำรับแลมีของตักบาตรขึ้นไปจากในเรือด้วย พระสงฆ์ฉันแล้วถวายไตรรงค์ละไตร
พระยาตานีจัดของไทยทานมาช่วยในการทำบุญ ผ้าขาวพับ หมากพลูธูปเทียนดอกไม้ใบชา
ไม้ขีดไฟ ข้าวสาร ทำเหมือนชั้นตักบาตรมีทัพพีมาให้ตักบาตร ดูอยู่ข้างเข้าใจอย่างทำบุญ

ไทยมากเวลาบ่ายสวดมนต์ พระสงฆ์ในวัดเพิ่มขึ้นอีก ถวายเงินแทนเครื่องไทยทาน พระครูพิพัฒน์สมณกิจ และพระสมุห์วัดใหม่ องค์ละสิบสองเหรียญ พระอันดับในวัดตานีองค์ละ ๖ เหรียญ ๑๒ รูป พระอันดับวัดใหม่องค์ละ ๓ เหรียญ ๗ รูป มีงานฉลองโน้หน้ราสองโรง มายงโรงหนึ่ง หน้งแขกโรงหนึ่ง หน้งไทย (คือหน้งตลุง) โรงหนึ่ง รำกฤษวงหนึ่ง เล่นตั้งแต่เช้าจนเย็น ราษฎรมาประชุมกันกว่าสามพันคนเต็มไปทั้งลานวัด ได้ให้พระยาไชยาล่องหน้าขึ้นมาแต่เวลานี้ ให้จัดซื้อขนมผลไม้แลของกินต่างๆ บ้านดามีในตลาดทั้งสิ้นจะเลี้ยงราษฎรพระยาไชยาซื้อมาได้เพียง ๑๘ เหรียญหมดตลาด ต้องว่าให้ทำ แลให้หามาขายอีกจึงได้ของมาต่อบาย จำหน่ายเงินสิ้น ๘๙ เหรียญหมดสิ่งของ แลแล้วแจกให้ราษฎรเป็นการครึกครื้นสนุกสนานกันมากเวลาเย็นได้ทั้งทานเงินเฟื้องเงินสลึง ๗ ชั่ง บั้นไม่ให้ผู้หญิงผู้ชายปนกันแย่งทานเสียงร้องก๊วๆ เหมือนแรงพายเรือ ก็ก่อกองกาทันยังให้แล้วมีแกะชน ท่านผู้ช่วยสองคนลงไปเต้นอยู่กลางสนาม จนถึงพระยาพิทักษ์ธรรมสุนทร พระยาตานีเองก็อดดีดมือไม่ได้ ดูเป็นการสนุกสนานครึกครื้นรื่นเริง ตั้งแต่เจ้าเมืองกรมการตลอดลงไปราษฎรมีหน้ายิ้มแย้มแจ่มใสอยู่ไม่ขาด พวกบุตรภรรยาเจ้าเมืองกรากการก็พากันไปนั่งพับปลาทูอยู่วันยังค่ำพับปลาที่ห้ามไม่ให้ทำก็ขึ้นทำจนได้แล้วให้ติดศิลาจารึกเรื่องที่ปรารภสร้างศาลาและเพิ่มชื่อวัดว่า วัดตานีนรสโมสร หลวงจันคนานุรักษ์ลงทุนเลี้ยงข้าราชการแลทหาร ทัวไปได้ให้ตรา ว.ม. ดวงหนึ่งกับสิ่งของอื่น ๆ ตามสมควร คนซึ่งพระยาตานีเกณฑ์มาใช้ส่ื้อร้อยคนก็ได้ให้เงินแจกสิบชั่ง" (ประยูร สิริพันธ์. 2542 : 386-387) ในศิลาจารึกของวัดตานีนรสโมสร ซึ่งอยู่ที่ฝาผนังพระอุโบสถ กล่าวถึงการพระราชพิธีฉลองศาลาการเปรียญไว้ว่า ศุภมัสดุ พระพุทธศาสนากาลล่วงเวลาแล้ว ๒๔๓๑ พรรษา พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์บดินทรเทพมหามงกุฎบุรุษรัตนราชรวิงษารุดมพงษ์บริพัตรวรชัตติยราชชนิกโรดมจาตุรันตบรมมหาจักรพรรดิราชสังกาศ บรมธรรมิกมหาราชาธิราช บรมนารถบพิตร พระจุลจอมเกล้าเจ้าแผ่นดินสยามและบรมราชาธิราช แห่งมลายูประเทศ ผู้ทรงคุณธรรมอันมหาประเสริฐ เสด็จพระราชดำเนินประพาสหัวเมืองตามฝั่งทะเลตะวันตก ซึ่งเป็นพระราชอาณาเขต เพื่อจะได้ทรงทราบภูมิฐานบ้านเมือง แลกิจการค้าขายสุขทุกข์ของราษฎรด้วยพระเนตร โดยทรงพระมหากรุณาให้อยู่เย็นเป็นสุขทัวไป เสด็จพระราชดำเนินจนถึงเมือง

จารึก ณ อุโบสถวัดตานีนรสโมสร

ตรางกานูเป็นที่สุด ได้เสด็จขึ้นประพาสที่เมืองตานี เมื่อวันที่ ๒ ๕ ๑๐ ค่ำ ปีชวด สัมฤทธิศก ๒๑ จุลศักราช ๑๒๕๐ ได้ทรงทอดพระเนตรศาลาการเปรียญที่วัดตานีบางน้ำจืดนี้ชำรุดทรุดโทรมอยู่ ทรงทราบฝ่าละอองธุลีพระบาทว่าเป็นที่ประชุมเจ้าเมืองสี่วันกรมการ แลข้าราชการไทย จีน ซึ่งได้มาถึงในที่นี้แต่เดิมมา จึงทรงพระราชศรัทธาบริจาคพระราชทรัพย์ให้หลวงจีนคณานุรักษ์ ซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เป็นหัวหน้าบังคับบัญชาจีนในเมืองตานี จัดการจ้างช่างสร้างศาลาการเปรียญขึ้นให้เป็นสองชั้นเพื่อจะให้เป็นส่วนพระราชกุศลเกื้อกูลในพระพุทธศาสนา แลให้เป็นประโยชน์แก่เจ้าเมืองสี่วันกรมการ ข้าราชการไทย แลจีน ซึ่งจะได้อาศัยน้ำพระพิพัฒน์สัจจาในพระอารามนี้จะได้อาศัยได้สะดวก ข้าพระพุทธเจ้าหลวงจีนคณานุรักษ์ ได้คิดจัดการพร้อมด้วยบันชกบันลอก บุตรชายคิดตัวอย่างจ้างช่างลงมือทำการ แต่ ณ วัน ๗ ๕ ๔ ค่ำ ปีชวด สัมฤทธิศก ๒๑ จุลศักราช ๑๒๕๐ การทั้งปวงเกือบจะแล้วสำเร็จสมบูรณ์ ครั้นเมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม รัตนโกสินทร์ศก ๑๐๘ ตรงกับวันซึ่งนับอย่างเก่าเป็น ๕ ๕ ๙ ค่ำปีฉลู เอกศก ๒๑ จุลศักราช ๑๒๕๑ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้า

เจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนินประพาสหัวเมืองตามฝั่งทะเลตะวันตก ซึ่งยังมีได้เสด็จพระราชดำเนินประพาสแต่ครั้งก่อนนั้น ครั้นเมื่อทรงทราบฝ่าละอองธุลีพระบาทว่า ศาลาแห่งนี้จะแล้วสำเร็จ เป็นโอกาสอันควรที่จะบำเพ็ญพระราชกุศลประกอบกรรมกรรมฉลองศาลาได้ จึงทรงเสด็จพระราชดำเนินมาบำเพ็ญพระราชกุศลที่เมืองตานี อีกคราวหนึ่งโปรดเกล้าฯ ให้นิมนต์พระสงฆ์เจ็ดรูป มีพระครูพิพัฒน์สมณกิจ เจ้าอาวาสเป็นประธาน รับพระราชทานฉันแล้วสวดพระพุทธมนต์ได้พระราชทานผ้าไตรจีวร แลวัตถูปัจจัยแก่พระภิกษุสงฆ์เป็นอันมาก แลท่านพระยาวิจิตรภักดีศรีสุนทรศาสดาเขตประเทศราช เจ้าเมืองตานีก็ได้จัดผ้าขาวพับ แลเครื่องไทยทานต่างๆ ทูลเกล้าถวายช่วยในการพระราชกุศล ได้โปรดเกล้าฯ ให้จัดซื้อของบริโภคบรรดามีในตลาด พระราชทานให้ราษฎรขายหญิงบริโภคแลทรงไปรยเงินพระราชทานแก่ราษฎรทั้งปวงเป็นอันมาก ได้มีการเล่นโนห์ราสองโรง มะโย่งโรงหนึ่งหนังไทยโรงหนึ่ง หนังแขกโรงหนึ่ง รำกฤษวงหนึ่ง แลชนแกะเป็นการเอิกเกริกยิ่งใหญ่ ราษฎรได้มาประชุมกันเป็นอันมาก เป็นเสร็จการพระราชกุศลในวันเดียวกัน แล้วพระราชทานนามวัดเพิ่มเติมขึ้นใหม่ว่า วัดตานีนรสโมสร ข้าพระพุทธเจ้าหลวงจีนคณาธิบดีราชบัณฑิต ผู้บุตร ซึ่งเป็นนางงานขออาราธนาแก่พระสงฆ์ทั้งปวง แลบรรดาผู้ซึ่งจะได้มาอาศัยสวดเรียนแลประชุมทำบุญในพระอาราม แลที่การเปรียญนี้จึงได้ถวายพระราชกุศลแต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ผู้ทรงพระคุณธรรมอันมหาประเสริฐ แลสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชให้ทรงเจริญยืนยาวสืบไป อนึ่งพระยาเพชรราภิบาลนฤเบศรวาปีเขตมุลินทรนฤปดินทรสวามิภักดี เจ้าเมืองหนองจิก (ทัด) บุตรเจ้าพระยาวิเชียรคีรี (สังข์) ผู้ว่าราชการเมืองสงขลา ได้ออกเงินเพิ่มลงในพระราชทรัพย์สร้างการเปรียญนี้ซึ่งหนึ่ง

ในปี พ.ศ. ๒๔๔๐ สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพได้จัดการปกครองในมณฑลปัตตานีและมีการจัดการปกครองคณะสงฆ์ เพื่อต้องการให้ฝ่ายศาสนจักรกับอาณาจักรเข้ากันได้ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้พระรัตนมุนี (แก้ว) วัดไชยพุกษมาลา พระอารามหลวง จังหวัดนนทบุรี เจ้าคณะมณฑลปัตตานีและคณะได้ไปตรวจการคณะสงฆ์ และได้ประชุมสงฆ์ที่วัดตานีนรสโมสร มีพระครูพิพัฒน์สมณกิจ (สุข) ได้ให้การต้อนรับและนำตรวจการคณะสงฆ์ที่เมืองหนองจิกและยะหริ่ง

วันที่ ๒๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๔๒ พระรัตนธัชมุนี (ม่วง)เจ้าคณะมณฑลนครศรีธรรมราชและมณฑลปัตตานี (ขณะเป็นพระศิริธรรมมุนี) ได้มาจัดการเปิดโรงเรียนภาษาไทยสอนตามหลักสูตรชั้นประถมศึกษา มีหลวงสุนทรธรรณารักษ์ข้าหลวงผู้ช่วยรักษาการเมืองปัตตานีกับพระครูพิพัฒน์สมณกิจ (สุข) ให้การสนับสนุน ให้ชื่อว่าโรงเรียนสุนทรวิทยาธาร พระใบฎีกาแก้วเป็นครูผู้สอน มีนักเรียนรุ่นแรก ๒๐ คน

ปี พ.ศ. ๒๔๖๗ - ๒๔๖๘ ทางคณะสงฆ์โดยสมเด็จพระสังฆราชเจ้ากรมหลวงวชิรญาณวงศ์เป็นแม่กอง คราวแรกของจังหวัดปัตตานี จัดการให้มีโรงเรียนนักธรรมและเปิดสอนนักธรรมที่สนามสอบวัดตานีนรสโมสร

ปี พ.ศ.๒๔๖๙ พระธรรมวโรดม(เซ่ง อุตฺตโม) วัดราชาธิวาส เจ้าคณะมณฑลนครศรีธรรมราชและมณฑลปัตตานี ย้ายพระญาณเวที วัดมหาธาตุ จังหวัดนครศรีธรรมราชมาเป็นเจ้าคณะจังหวัดมณฑลปัตตานีและได้พำนักปฏิบัติหน้าที่ที่วัดตานีนรสโมสร

ปี พ.ศ.๒๔๗๗ เจ้าคณะมณฑลได้ย้าย พระธรรมโมลี (ขณะเป็นพระครูวิจิตรคณานุรักษ์ (เกต)) เจ้าคณะอำเภอเมืองสงขลามาเป็นเจ้าคณะมณฑลปัตตานี และพำนักที่วัดตานีนรสโมสรเป็นต้นมา

ในปี พ.ศ.๒๔๗๘ พระธรรมโมลี (ขณะเป็นพระญาณโมลี) เจ้าอาวาสพร้อมด้วยหลวงรัตนมนตรี (ฮวด คายนันท์) มรรคนายกและอุบาสกอุบาสิกา พิจารณาเห็นว่าพระอุโบสถหลังเดิมทรงศิลปะจีนมีขนาดเล็กจุพระสงฆ์ทำสังฆกรรมได้ประมาณ ๒๒ รูป มีสภาพทรุดโทรมเกรงว่าจะเป็นอันตรายต่อพระสงฆ์ที่เข้าไปทำสังฆกรรมและตั้งอยู่มุมวัดไม่เหมาะสมและศาลาการเปรียญที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระราชทานทรัพย์สร้างไว้ก็อยู่ในสภาพทรุดโทรมแล้วเช่นกัน จึงได้รื้อเอาวัสดุ อิฐ และไม้เพื่อมาสร้างพระอุโบสถหลังใหม่ เป็นพระอุโบสถทรงไทยหลังคามุงกระเบื้องเคลือบจากประเทศจีน หน้าบันมีตราพระเกี้ยว เมื่อเสร็จแล้วได้ผูกพัทธสีมา ในปี พ.ศ. ๒๔๘๐

ปี พ.ศ. ๒๔๙๔ วัดตานีนรสโมสรได้เปิดโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญขึ้น มีพระปริยัติวารากร (คลัง ธมฺมราโม) ป.ธ.๖ เป็นอาจารย์ผู้สอน

ปี พ.ศ. ๒๕๐๘ ขุนดำรงพันธ์ภักดีได้สร้างหอระฆังศิลป์ไทยสองชั้น กว้าง ๔ เมตร สูง ๑๐ เมตร ระฆังเป็นศิลปมุสลิม

เมื่อวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๐๙ วัดตานีนรสโมสรได้รับการยกฐานะเป็นพระอารามหลวง ชั้นตรีชนิดสามัญ นับเป็นพระอารามหลวงแห่งแรกของจังหวัดปัตตานี

ปี พ.ศ. ๒๕๑๓ พระธรรมโมลี (ขณะเป็นพระเทพญาณโมลี) และขุนดำรงพันธ์ภักดี ร่วมกันสร้างศาลาการเปรียญ แทนศาลาหลังเก่าของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระราชทรัพย์สร้างไว้เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๓๑ สร้างเป็นคอนกรีตเสริมเหล็กทรงไทย ตรีมุข ๒ ชั้น กว้าง ๑๕ เมตร ยาว ๓๖ เมตร

วัดตานีนรสโมสรกับจัดการศึกษาในจังหวัดปัตตานี

ในสมัยพระครูพิพัฒนสมณกิจ (สุข) เป็นเจ้าอาวาส ปี พ.ศ. ๒๔๔๔ ได้มีการจัดตั้งโรงเรียนภาษาไทยตามหลักสูตรประถมศึกษา ซึ่งมีหลวงสุนทรธรรมาภิบาลเป็นผู้ให้การสนับสนุนเป็นครั้งแรกตั้งชื่อโรงเรียนว่า สุนทรวิทยาทาน นับเป็นโรงเรียนแห่งแรกในปัตตานี และในสมัยพระธรรมโมลีเป็นเจ้าอาวาสได้เล็งเห็นความสำคัญของการศึกษาของเยาวชนจึงนำเงินที่ประชาชนบริจาคเพื่อบำรุงมาสร้างโรงเรียนสอนภาษาไทย ๑ หลัง ทรงไทยตรีมุข กว้าง ๑๒ เมตร ยาว ๒๐ เมตร มี ๑๒ ห้องเรียนจัดเป็นสถานที่ให้การศึกษาแก่เยาวชน (ปัจจุบันขยายเป็น ๒๔ ห้องเรียน) และสร้างโรงเรียนนักธรรมบาลีด้วยทุนทรัพย์ของวัดเป็นทรงปั้นหยากว้าง ๑๐ เมตร ยาว ๒๐ เมตร คอนกรีตเสริมเหล็ก วัดตานีนรสโมสรจึงมีโรงเรียนสอนพระปริยัติธรรมสำหรับพระภิกษุสามเณรด้วย

เพราะฉะนั้นวัดตานีนรสโมสรจึงเป็นสถานที่การศึกษา ทั้งทางโลกและทางธรรมให้กับนักเรียนชาวจังหวัดปัตตานี และจังหวัดใกล้เคียงมาเป็นเวลานาน

ลำดับเจ้าอาวาสวัดตานีนรสโมสร

๑. พระครูพิพัฒนสมณกิจ (สุข) ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๓๐-๒๔๔๖
๒. พระครูพิพัฒนสมณกิจ (เมิน) ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๔๖-๒๔๕๓
๓. พระครูพิพัฒนสมณกิจ (บุญ ปุณฺณลาโภ) ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๕๓-๒๔๖๐
๔. พระครูสโมสรสิทธิการ (แก้ว) ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๖๐-๒๔๗๗
๕. พระครูธรรมโมลี (เกตุ ติสฺสโร) ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๗๗-๒๕๔๐
๖. พระครูศรีปัญญาวุธ (จรินทร์ ปญฺญโร) ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๑-ปัจจุบัน

ปูชนียสถาน ปูชนียวัตถุและถาวรวัตถุของวัดตานีนรสโมสร

๑. พระอุโบสถ

พระอุโบสถวัดตานีนรสโมสร

สร้างเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๗๔ โดยพระธรรมโมลี (ขณะเป็นพระญาณโมลี) พร้อมด้วย หลวงรัตนมนตรี (ฮวด คายนันท์) และพุทธศาสนิกชนร่วมกันก่อสร้างเป็นรูปทรงไทย กว้าง ๙ เมตร ยาว ๑๗ เมตร เป็นคอนกรีตเสริมเหล็กโอบกปูน หน้าบันมีตราพระเกี้ยวกนกล้อมรอบ หน้าพระอุโบสถมีซุ้มประดิษฐานพระพุทธรูปปางมารวิชัย (ขนมดัม) ศิลปะนครศรีธรรมราช หน้าตักกว้าง ๕๐ เซนติเมตร พระธรรมวโรดม (เซ่ง อุตฺตโม) มอบให้พำนักวัดตานีนรสโมสร ภายในพระอุโบสถประดิษฐานพระประธานเป็นพระพุทธรูปปางมารวิชัย ศิลปะสมัยสุโขทัยหน้าตักกว้าง ๑ เมตร มีพระพุทธรูปยืนปางห้ามญาติ ศิลปะสมัยอยุธยาหรือ ละโว้ สูง 2 เมตร สมเด็จพระเจ้าฟ้าฯ กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ โปรดเกล้าให้พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเฉลิมเขตรมงคล พระชายานำมาถวายวัดตานีนรสโมสร และมีพระพุทธรูปยืนปางห้ามสมุทร ศิลปะสมัยทวารวดี สูง ๒ เมตร เป็นพระพุทธรูปที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระราชทานให้แก่วัด

พระพุทธรูปในพระอุโบสถ

รูปเหมือนพระธรรมวโรดม (เซ่ง อุดฺตโม) เจ้าคณะมณฑลนครศรีธรรมราช
และมณฑลปัตตานี ประดิษฐานในซุ้มทางทิศตะวันออกพระอุโบสถ

๒. ศาลาการเปรียญ

สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๓ พระธรรมโมลี (ขณะเป็นพระเทพญาณโมลี) และขุนอำรง
พันธ์ภักดีร่วมกันสร้าง เป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็กฉาบปูนสองชั้นหน้าบันมีตราพระ
เกี้ยววงกลมล้อมรอบเช่นเดียวกับพระอุโบสถ กว้าง ๑๖ เมตร ยาว ๓๖ เมตร

๔. หอสมุดพระธรรมโมลี (เกตุ ตีสฺสโร)

สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๙ โดยพระธรรมโมลีเป็นคอนกรีตเสริมเหล็ก ๒ ชั้น ทรงไทย ตีรีมุข กว้าง 20 เมตร ยาว 30 เมตร ปัจจุบันเป็นห้องจัดกิจกรรมของโรงเรียนเทศบาล ๒ (วัดตานีนรสโมสร)

๕. กุฏิถาวร ๑๒ หลัง

โครงสร้างเป็นตึกครึ่งไม้หลังคามุงกระเบื้อง ปี พ.ศ. ๒๕๔๑ มีพระภิกษุจำพรรษา ๑๑ รูป สามเณร รูป